

EĞİTİM ÖRGÜTLERİNİN ETKİLİLİĞİNİN ARTTIRILMASINDA YEREL YÖNETİMLER: ELAZIĞ İLİ ÖRNEĞİ*

*Local Authorities in Increasing the Efficiency of Educational
Organizations: Elazığ City Example*

Mukadder Boydak ÖZAN Hakan POLAT Seda GÜNDÜZALP
Zübeyde YARAŞ**

Özet

Bu çalışmada, eğitim örgütlerinin etkililiğinin artırılmasında yerel yönetimlerin öneminin ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu çalışma için nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Elazığ Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması Anabilim Dalında tezsiz yüksek lisans yapan 22 okul yöneticisi oluşturmaktadır. Veri toplamak için hazırlanan üç adet açık uçlu soru görüşleri alınmak üzere öğretmenlere sorulmuştur. Elde edilen verilerin analizinde nitel araştırmaları çözümlemede kullanılan içerik analiz yöntemi uygulanmış ve ifadelerin benzerliğine göre gruplandırmalar yapılarak temalar oluşturulmuştur. Okul yöneticilerinin görüşlerinden elde edilen sonuçlara göre; yerel yönetimlerin ekonomik desteği ile eğitim kalitesinin ve motivasyonun artacağını, hedeflere kolay ulaşılabileceğini, başarının artacağını, fırsat eşitliğinin oluşacağını, topluma faydalı bireyler yetişeceğini, verimim artacağını, öğrenci kalitesinin yükseleceğini belirtmişlerdir.

Abstract

In this study, it is aimed to reveal the importance of local governments to increase the effectiveness of educational organizations. For this study, phenomenological research design that is one of qualitative methods was used. The study group of the research consists of 22 school administrators doing a master's degree at Elazığ Fırat University, Institute of Educational Sciences, the Department of Management, Inspection and Planning of Education. Three open-ended questions prepared for data collection were addressed to school administrators. In order to analyse the obtained data, the content-analysis method that is used for analysis of qualitative researches was applied and the expressions were grouped and hence the themes were created. In each theme, the school administrators' opinions which attract attention were directly stated by quotations. According to the results obtained from the school administrators' opinions; they stated that the quality of education and motivation with the economic support of the local governments will increase, easy to achieve the objectives, success will increase, consist of equal opportunities, individuals beneficial to society will grow, to increase efficiencies and quality of students will rise.

1. GİRİŞ

Eğitim, tüm gelişmelerin hızlı bir şekilde yaşandığı günümüzde insana dair en temel nokta olarak merkezde yer almaktadır. Eğitim sürecinde girdilerin niteliğine göre ortaya konulan çıktılar çevreyi etkilemekte ve yine çevre, eğitimin girdilerinin de niteliğini etkileyen bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla eğitimin çevreyi etkilediği, çevrenin de eğitimi etkilediği şüphesizdir.

Eğitim sürecinde başarı iç ve dış paydaşlar arasındaki iletişimin, iş birliğinin kuvvetli olmasına bağlıdır. Eğitim örgütlerinde iç paydaşların etkili olması tek başına yeterli olmamakta, dış paydaşlarında etkisi bu noktada önemli olmaktadır. Bu bağlamda önemli dış paydaşlardan biri olan yerel yöneticilerin de eğitim sürecinde, sorunların çözümünde kolaylaştırıcı rol üstlenmelerinin yanı sıra, yerel taleplerin karşılanmasını da hızlandırmaları bakımından etkin bir konumda yer almaları gerekli görülmektedir.

Eğitimde merkeziyetçi yönetim anlayışı beraberinde bazı sorunları da getirmeye başladığı görülmektedir (Kurt, 2006:61) Dolayısıyla günümüzün gerektirdiği değişimler doğrultusunda, eğitim ve öğretim hizmetlerinin daha verimli olabilmesi için yerel yönetimlerle merkezi yönetimler arasında bir denge sağlanması gerekir (TODAİE,1992:166).

Eğitim sistemimizde öğretmenler bakanlık tarafından atanmakta, eğitim sisteminin girdi ve çıktılarına yönelik kararlar Bakanlık tarafından karara bağlanmaktadır (Köksal, 1997: 14). Eğitim yönetiminde merkeziyetçi anlayışın benimsendiği ülkemizde Milli Eğitim Bakanlığı da bu gelişmelere paralel olarak yenilikleri takip edebilmek adına girişimlerde bulunmuştur. Bu değişimler eğitim programlarının değiştirilmesi, performans değerlendirme, uzman öğretmenlik ve başöğretmenlik gibi alanlarda yoğunlaşmıştır. Bu doğrultuda Milli Eğitim Bakanlığı dünyadaki gelişim ve değişim hareketlerinden yola çıkarak Eğitim Bölgeleri ve Eğitim Kurulları adı altında bir yönerge hazırlamış ve eğitim yönetiminde merkeziyetçi anlayış yerine, adem-i merkeziyetçi bir yönetim anlayışını yerleştirmek için çalışmalarda bulunmuştur (Ölmez ve Tonbul, 2011: 156).

Yerinden yönetim kavramı ya da yerelleşme, merkezi birimlerden yerel yönetimlere doğru güç aktarımının sağlanmasıdır (Duman, 1998:83). Karar verme sürecinde yerel yönetimlerin etkisinin fazla olduğu eğitim yönetimine bakıldığında gelişmiş olan ülkelerde görülmektedir. Dolayısıyla merkeziyetçilikten uzaklaşmakta, okul sistemlerinin yeniden yapılandırılması sürecine, süreçte etkin olan herkesin katılımının

sağlanmasına yönelik girişimlerin olduğu görülmektedir (Şişman ve Turan, 2003:302).

Ülkeler genişledikçe yerel yönetimler daha da önemli hale gelmektedir. Merkezi yönetimlerin sorumluluğunda gerçekleştirilmesi gereken yerel faaliyetlerin yapılmasında ortaya çıkan sorunlar, yerel yönetim birimleri tarafından daha kolay aşılacak ve çözüm süresi konusunda süreyi kısaltacaktır. Dolayısıyla yerel yönetimlerin yetkilerinin genişletilmesi, güçlendirilmesi ve artırılması önemlidir (Kaynar, 2014:5). Yapılan araştırmalarda bakıldığında da eğitim yönetiminde yerelleşme girişimlerinin öğretmenlerin verimliliğini artırdığı, okulların maddi kaynak teminlerinin karşılanabileceği, okul ve çevre işbirliğinin daha da kuvvetleneceği gibi eğitim süreci için olumlu sonuçlar ortaya konulmuştur (Atalay, 1995; TÜSİAD, 1995; Erdoğan, 2003; Şahin, 2003; Türkoğlu,2004 ve Kurt, 2006; Turan, Yücel, Karataş ve Demirhan, 2010). Kısacası eğitimde yerelleşme çabaları ile çocuklara daha verimli öğretim ortamları hazırlanması beklenir (Şişman ve Turan, 2003: 303).

Eğitimde ortaya çıkan sorunların çözümünde çoğu zaman merkezi yönetimde bürokrasiden kaynaklanan yavaşlamalar ve aksamalar meydana gelebilmektedir. Bu nedenle de yerel yönetimlerin, eğitim süreçlerinde ortaya çıkan yerel düzeydeki sorunların hızla çözülebilmesinde ve yerel farklılıklardan dolayı ileride çıkabilecek sorunlara engel olunabilmesi açısından eğitimde merkezi yönetimden ziyade yerel yönetimlerinin etkililiklerinin artırılması, yerel yönetimlerin süreçte etkin rol oynaması önem teşkil etmektedir. Bu bağlamda çalışmada, Elazığ İli'nde görev yapmakta olan okul yöneticilerinin görüşleri kapsamında yerel yönetimlerin eğitimin finanse edilmesi sürecine nasıl dâhil edileceği ve yerel yönetimlerin eğitime ekonomik katkı sağlamasının eğitim çıktılarının niteliği üzerindeki etkisinin nasıl olacağını üzerinde durulmasıyla eğitimin dış paydaşlarının etkililiğinin artırılmasında yerel yönetimlerin öneminin ortaya konulması amaçlanmıştır.

2. YÖNTEM

Eğitim örgütlerinin etkililiğinin arttırılmasında yerel yönetimlerin öneminin ortaya konulmasını amaçlayan bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim deseni kullanılmıştır. Olgubilim deseni, farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanır. Ayrıca bize tamamen yabancı olmayan ancak tam olarak anlamını kavrayamadığımız olguları araştırmada uygun bir araştırma yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2011:72).

2.1. Çalışma Grubu

Çalışma grubunun belirlenmesinde tabakalı örnekleme yöntemleri içinde yer alan küme örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Tabakalı örnekleme, sınırları belirlenmiş bir evrende alt tabakalar veya alt birim gruplarının var olduğu durumlarda kullanılır. Burada önemli olan, evren içindeki alt tabakaların varlığından yola çıkarak evren üzerinde çalışmaktır (Yıldırım, Şimşek, 2011: 105). Bu amaç doğrultusunda araştırmanın çalışma grubunu Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması Anabilim Dalında Tezsiz yüksek lisans yapan 22 okul yöneticisi oluşturmaktadır.

2.2. Veri Toplama Aracı

Eğitim örgütlerinin etkililiğinin arttırılmasında yerel yönetimlere ilişkin olarak Elazığ İli'nde görev yapmakta olan okul yöneticilerinin görüşlerinin belirlenmesi için üç adet açık uçlu sorudan oluşan form hazırlanmıştır. Soruların hazırlanmasında, literatürdeki mevcut çalışmalar incelenmiş, gerekli açıklamalar yapılmış ve bu formda yer alan üç soruya yanıt vermeleri istenmiştir.

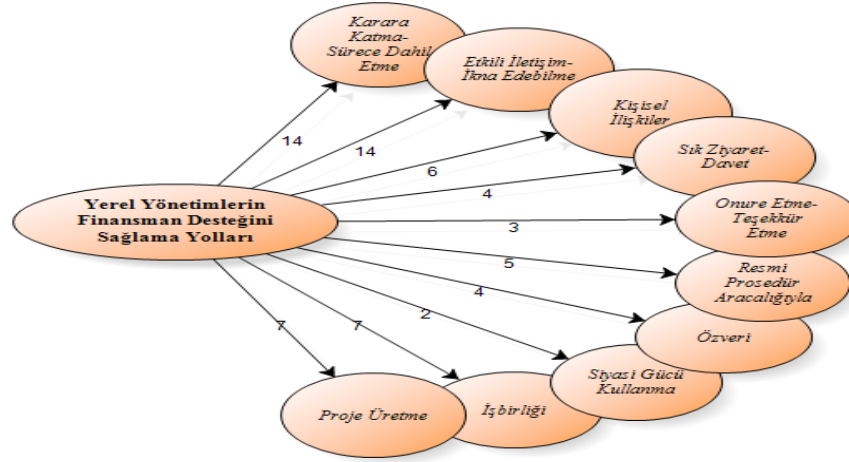
2.3. Verilerin Analizi

Okul yöneticilerinin görüşleri dikkate alınarak elde edilen verilerin analizinde nitel araştırmaların çözümlenmesinde kullanılan "içerik analizi" yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizinde, temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunu okuyucunun anlayabileceği bir biçimde organize ederek yorumlamaktır. Bu yöntemde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Bu yolla veriler tanımlanmaya, verilerin içinde saklı olabilecek gerçekler ortaya çıkarılmaya çalışılır (Yıldırım, Şimşek, 2011:227). 22 görüşme formundan elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılıp, nitel veri analizi programıyla gerekli istatistiksel işlemler yapılmıştır. Araştırmanın güvenilirliğini ölçmek için Miles ve Huberman'ın geliştirdiği; Uzlaşma Yüzdesi(P) = Görüş Birliği (Na) / (Görüş Birliği (Na) + Görüş Ayrılığı (Nd)) X 100 formülü kullanılmıştır. Nitel çalışmalarda, uzman ve araştırmacı değerlendirmeleri arasındaki uyumun %90 ve üzeri olduğu durumlarda güvenilirlik sağlanmış olmaktadır (Saban, 2008:467). Buna göre 16 ifadeyi araştırmacıardan farklı bir kategoriyle yerleştirmiştir. Bu hesaplamanın ardından araştırmanın güvenilirliği; $P = 148 / (148 + 14) \times 100 = \%91$ olarak bulunmuştur.

3. BULGULAR

Okul yöneticilerinin eğitim örgütlerinin etkililiğinin artırılmasında yerel yönetimlere ilişkin görüşlerini incelenmek üzere görüşme formunda yer alan üç farklı soruya verilen yanıtlar dikkate alınarak ana temalar ve bu ana temalara bağlı kategoriler oluşturulmuştur.

Görüşme formunda yer alan yerel yönetimlerin okula ekonomik destek sağlaması konusundaki okul yöneticilerinin görüş ve önerilerini belirlemek üzere yöneltilen “Okul yöneticisi olarak yerel yönetimleri eğitimin finanse edilmesi sürecine nasıl dahil edebilirsiniz?” sorusuna ilişkin ilişkin oluşturulan ana temalar, ana temalara bağlı kategoriler ve frekans değerleri Şekil 1’deki gibi gösterilmiştir.

Şekil 1. Okul Yöneticisi Olarak Yerel Yönetimleri Eğitimin Finanse Edilmesi Sürecine Dâhil Etme Yolları

Okul yöneticileri yerel yönetimleri eğitimin finanse edilmesi sürecine dahil etmek için ileri sürdükleri görüşlere bakıldığında görüşlerin; etkili iletişim-ikna edebilme (f=14), karara katma-süreçe dahil etme(f=14), işbirliği (f=7), proje üretme (f=7), kişisel ilişkiler (f=6), resmi prosedür aracılığıyla (f=5), özveri (f=4), sık ziyaret-davet (f=4), onure etme-teşekkür etme (f=3), siyasi gücü kullanma (f=2) başlıkları altında toplandığı görülmektedir. Okul yöneticilerinin yerel yönetimleri eğitimin finanse edilmesi sürecine dahil etmek için ileri sürdükleri görüşlerden örneklere aşağıda yer verilmiştir:

“...Okulun en büyük destekçisi velilerdir. Formal veya informal ilişkiler belirli bir zemin üzerinde kurulur ve geliştirilirse yönetime bazı

kararlara veliler dahil edilirse okulun ikliminin çevre üzerinde baskın bir etkisi olur.” (K6)

“...Yerel yöneticilerin okul olarak yaptığımız sosyal etkinliklere davet ederek ve dahil ederek yaptığımız çalışmalardan haberdar olmalarını ve gerekli olan konularda bize yardımcı olmaları gerektiği konusunda ikna olmalarını sağladım...” (K22)

“...Kişisel ilişkiler ve sık sık ziyaretler aradaki iletişimi kuvvetlendirip süreç beraber yönlendirilebilir...” (K14)

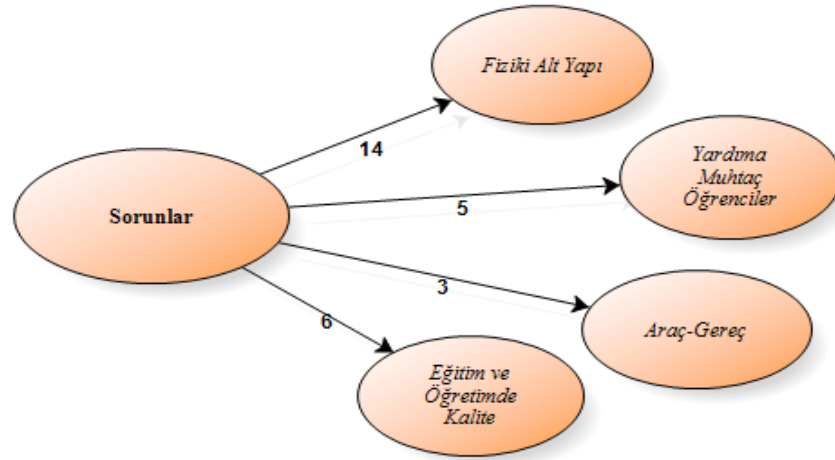
“Yerel yönetimleri bu konuda ikna edebilmek okul liderinin etkileyicilik yönüne ikna etme kabiliyetine bağlıdır. Çocuklarımızın gelecekları için okul ortamının ne kadar önemli olduğunu ne kadar sağlıklı ve temiz bir ortamda eğitim öğretim görürlerse başarılarının o kadar artacağına yerel yönetimleri ikna edebilmeli ve gerekli desteği alabilmelidir...” (K4)

“Okulun her anlamda güçlü bir örgütsel yapısının olmasının sağlanması gerekir. İç paydaşlarınızın bağlılığını sağladıktan sonra dış çevre ile gerek yönetimin gerekse diğer unsurların sıcak samimi ilişkiler kurması gerekir.” (K7)

“Yerel yöneticilerimi, birebir okuluma davet eder, onları makamlarında ziyaret eder. Bölgenin, eğitimin, çevrenin, sosyal ortamın değerlendirmelerini, aralıklı paylaşır. Okulumun fiziki ihtiyaçları konusunda desteklerini beklerim, bunları kendileriyle paylaşırım, yine durumu iyi olmayan öğrencilerle ilgili yapabilecekleri maddi yardım talebinde bulunurdum. Kısaca bölge yönetimleriyle süreli sıcak ilişkiler içerisinde olurdum. Karşılıklı gelişmeleri, olabilecek aksaklıkları paylaşırdım.” (K8)

Okul yöneticilerinin görüşlerine bakıldığında en çok okul yönetimi ve yerel yönetimler arasında etkili iletişim ve karara katma – sürece dahil etme süreçlerinin önemli görüldüğü; buna karşın yöneticilerin varsa eğer siyasi gücünü kullanması eğitimin finanse edilmesi noktasında yerel yönetimleri sürece dahil edebilmek için fazla etkili bulunmadığının ifade edildiği görülmüştür.

“Okul yöneticisi olarak yerel yönetimlerin eğitimin finansman sürecine katkıda bulunmasıyla hangi sorunlara çözüm bulunabileceğini düşünüyorsunuz?” sorusuna ilişkin oluşturulan ana temalar, ana temalara bağlı kategoriler ve frekans değerleri Şekil 2’deki gibi gösterilmiştir.

Şekil 2. Okul Yöneticisi Olarak Yerel Yönetimlerin Eğitimin Finansman Sürecine Katkıda Bulunmasıyla Çözülebilecek Sorunlar

Okul yöneticilerinin yerel yönetimlerin eğitimin finansman sürecine katkıda bulunmasıyla çözülebilecek sorunlara ilişkin görüşlerine bakıldığında görüşlerin; okul yöneticileri okulların yerel yönetimlerin desteği ile çözebilecekleri sorunların fizik alt yapı (f=14), yardıma muhtaç öğrenciler (f=5), araç gereç(f=3) ve eğitim ve öğretimde kalite (f=6) kategorileri altında toplandığı görülmektedir. Okul yöneticilerinin yerel yönetimlerin eğitimin finansman sürecine katkıda bulunmasıyla çözülebilecek sorunlara ilişkin ileri sürdükleri görüşlerden örneklere aşağıda yer verilmiştir:

“Okullarımızın birçok fiziki problemleri vardır. Bu problemleri aşmak için bir paydaş olan yerel yönetimlerden örneğin, okulun bir pak veya bahçe düzenlemesi yapılacaksa bu konuda gereken destek elde edilebilir...” (K2)

“Çocuklarımızın gelecekleri için okul ortamının ne kadar önemli olduğunu ne kadar sağlıklı ve temiz bir ortamda eğitim öğretim görürlerse başarılarının o kadar artacağına yerel yönetimleri ikna edebilmeli ve gerekli desteği alabilmelidir ...” (K11)

“...Yanlış hatırlamıyorsam yerel yönetimler gelirlerinin % 20’sini eğitime ayırmak durumundadır. Yani bu bir rica minnet işi değil yerel yönetimlerin kanuni görevidir. Öncelikle okulun finansman, malzeme, yapı eksikliklerini yerel yönetimlerle kişisel olarak paylaşır ve yardım talebinde bulunurum...” (K9)

“...Eğitimde başarı, problemlili öğrencilerin kazandırılması, imkan eşitliği sağlanması için, ders ve kaynak takviyesi, okulun donanımlarının arttırılması gibi etkinlikler yapılabilir...” (K1)

“...Okulumun fiziki ihtiyaçları konusunda desteklerini beklerim, bunları kendileriyle paylaşırım, yine durumu iyi olmayan öğrencilerle ilgili yapabilecekleri maddi yardım talebinde bulunurdum...” (K8)

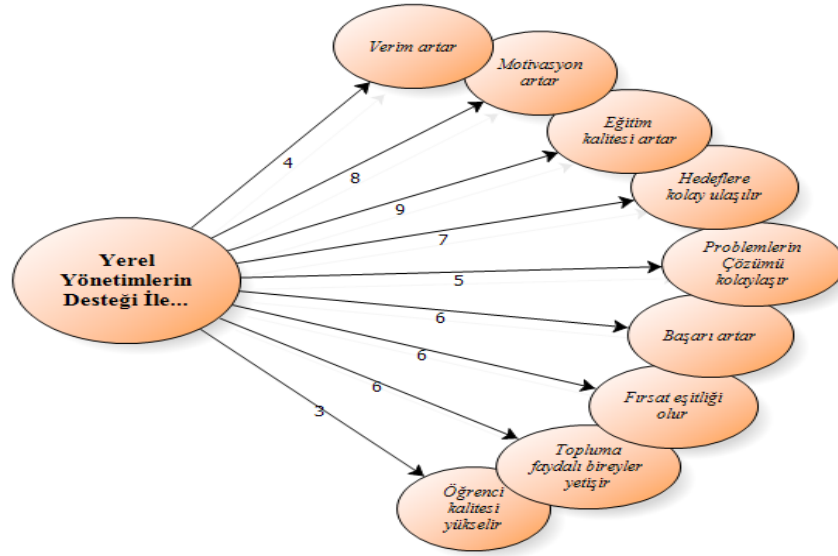
“...Okul yöneticisi eğitim ve öğretim kalitesini arttırmak için elinden geleni yapmalıdır. Yerel yönetimlerden de öğrenci başarılarını arttırmak için daha sağlıklı daha güvenli bir ortam ve daha iyi araç gerecin sağlanması için parasal yardım alabilir.” (K4)

“...Özellikle yerel yönetimlerin tesis edecekleri bina ve donanımlarla kurs ve etüt merkezleri inşa etmeleri, bu binalarda öğrencilere kurslar düzenlenmesini, buralardan çıkacak başarılı öğrencilerin ödüllendirilmesi yoluyla da içinde yaşanan toplumun sevgisini güvenini kazanmaya çalışırdım.” (K18)

Okul yöneticilerinin görüşleri incelendiğinde, yerel yönetimlerin eğitimin finansman sürecine katkıda bulunmasıyla en çok okullarda fiziki alt yapı nedeniyle karşılaşılan sorunların çözüleceğinin ifade edildiği görülmüştür. Dolayısıyla okul yöneticilerinin, okulların maddi kaynak yetersizliği açısından çözmekte zorlandığı bu sorunların yerel yönetimlerin finansman desteği ile aşılabacağını düşündükleri söylenebilir.

Okul yöneticilerinin yerel yönetimlerin okula ekonomik destek sağlamanın eğitim çıktıları üzerindeki etkisine yönelik görüşlerini belirlemek üzere yöneltilen “Yerel yönetimlerin eğitime ekonomik katkı sağlamanın eğitim çıktılarının niteliği üzerindeki etkisinin nasıl olacağını düşünürsünüz?” sorusuna ilişkin oluşturulan ana temalar, ana temalara bağlı kategoriler ve frekans değerleri Şekil 3’teki gibi gösterilmiştir.

Şekil 3. Yerel Yönetimlerin Ekonomik Desteğinin Eğitim Çıktıları Üzerindeki Etkileri

Okul yöneticilerinin yerel yönetimlerin ekonomik destek sağlamasıyla eğitimin çıktıları üzerindeki etkisine ilişkin görüşlerine bakıldığında görüşlerin; yerel yönetimlerin ekonomik desteği ile eğitim kalitesinin artacağını (f=9), motivasyonun artacağını (f=8), hedeflere kolay ulaşılabileceğini (f=7), başarının artacağını (f=6), fırsat eşitliğinin oluşacağını (f=6), topluma faydalı bireyler yetişeceğini (f=6), verimim artacağını (f=4), öğrenci kalitesinin yükseleceğini (f=3) kategorilerinde toplandığı görülmektedir. Okul yöneticilerinin yerel yönetimlerin eğitime ekonomik destek sağlamasıyla eğitimin çıktıları üzerindeki etkisine ilişkin ileri sürdükleri görüşlerden örneklere aşağıda yer verilmiştir:

“Bugün eğitim sistemimizde ortaya çıkan birçok sorunun kaynağının merkezi olması ve alınan kararların tepeden yerele uygulanmasının sonucudur. Eğer yerel yönetimler bu konuda görev alırlarsa problemlerin anlaşılması ve çözülmesi daha kolay olur. Yerel yönetimin bulunduğu çevresini şartlarını analiz etmesi çözüm üretmesi daha sağlıklı olur. Bunlar yapılmazsa zamandan ve gereksiz bürokratik işlemlerden arındırılmış olması verimimi artırır. Elde edilecek çıktıların nitelik kazandırdığı için ekonomik olarak da verimi sağlar.” (K2)

“Ekonomik gücün eğitim çıktıları üzerinde tartışılmaz etkisi olacaktır. Öğrenmeye etki eden araç gereçlerin elde edilmesi eğitim ortamlarının her

yönüyle modernize edilmesi geliştirilmesi hizmeti alanlar açısından verimliliğe motivasyona büyük katkılar sağlar imkanlar ölçüsünde de çıktılarının niteliği planlanan hedeflere ulaşmada daha kolay sağlanmış olur...” (K6)

“Yerel yönetimlerin ekonomik katkı sağlamaları okul bina ve tesislerin yeterli seviyeye ulaşmasını sağlar. Ayrıca eksik araç ve gereçlerin teminini de sağlar. Bütün bu sıkıntuların giderilmesi veya en aza indirgenmesi beraberinde eğitimin kalitesini de arttırmış olur. Yetersiz bir donanım ile istenilen amaçlara ulaşmak mümkün olmayabilir.” (K20)

“Kesinlikle olumlu bir sonuç alınacağını düşünüyorum. Yerel yönetimler okulun çevresinden kişilerden oluştuğu için, gerek problemleri çözmede, gerekse etkinlikleri belirlemede gerekli alt yapıya sahiptirler. Donanım, materyal, kaynak, kurslar ve fiziki yapının ne kadar yeterli düzeye sahip olması demek işlenecek öğrencilerin kalitesinin de yükselmesi demektir. Okulun ekonomik bağımsızlığının olması yönetici ve öğretmenlerin rahatlatıcak, eğitim hedeflerinin gerçekleşmesini daha iyi sağlayacaktır...” (K1)

“...Bunu bir örnekle tanımlamak istiyorum. Örneğin okulun kötü bir bölgede yani hem ekonomik hem de eğitimsel düşük. Yerel yönetimleri dahil ettiğim bir proje ile 20 öğrenci ücretsiz okutup üniversiteyi kazanmalarını sağladım. Bu öğrenciler belirli konuma gelince buldukları bölgeye hem fayda sağlayacak hem de başkalarına yararlı olacak, topluma faydası olan bireyler yetiştirecektir. Bunu her dönem farklı projelerle yaparsam bulunduğum bölgede eğitim seviyesi artar. Bilinçli bireylerden oluşan toplum oluşur.” (K3)

“Yerel yönetimlerin eğitime ekonomik katkı sağlaması eğitim çıktılarının artmasına ve daha başarılı olunmasına neden olur. Ekonomik olarak rahat olan okul öğrencilerinin başarılarını arttırmak için daha fazla faaliyet yapar. Başarıyı arttırmak için öğrencilerine daha rahat ortamlar ve kaynaklar oluşturur. öğrencilerine sosyal faaliyetler düzenler. Bu sosyal faaliyetler eğitim öğretim ortamının daha iyi olmasına zemin hazırlar. Ve rahat bir ortamda kendini daha güvenli hisseden öğrenciler de motivasyonları yüksek olarak daha çok çalışırlar.” (K4)

“...Eğer siz bu katkıyı sadece dış destek olarak algılırsanız çıktınızda problem olmaz. Ama yerel yönetim her seferinde okulun imkanlarını kullanmaya çalışırsa çıktımız olan öğrencinin siyasi argüman olarak özgün düşünmesini engelleriz. Ama siz yapılan bu katkının belediyelerin zorunlu hizmeti olarak öğrencilere dikte ettirebilirsanız sorun olmaz. Tam tersine çalışmalarında alınan verim daha çok artar...” (K13)

Okul yöneticilerinin görüşleri incelendiğinde, yerel yönetimlerin ekonomik destek sağlamasıyla eğitim kalitesinin artacağı, gerek öğretmenlerin gerekse de öğrencilerin motivasyonunun artacağı vurgulandığı görülmüştür. Bu doğrultuda okul yöneticilerinin yerel yönetimlerin okullara sağlayacağı ekonomik desteğin eğitim çıktıları üzerinde olumlu etkiye sahip olacağını düşündükleri söylenebilir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Eğitim sistemimizin yönetim yapısının merkeziyetçi bir yapıda olmasından dolayı yerel yapılanmaların eğitimde etkisinin yüksek seviyede olmadığı görülmektedir. Yapılan çalışmanın sonucunda okul yöneticilerinin; yerel yönetimleri eğitimin finanse edilmesi sürecine dahil edebilmek için etkili iletişim-ikna edebilme, karara katma-sürece dahil etme, işbirliği, proje üretme, kişisel ilişkiler, resmi prosedür aracılığıyla, sık ziyaret-davet, onure etme-teşekkür etme, siyasi gücü kullanma gibi yolları deneyeceklerini ifade ettikleri görülmüştür.

Okul yöneticileri eğitimde karşılaştıkları fizik alt yapı, yardıma muhtaç öğrenciler, araç gereç ve eğitim ve öğretimde istenilen kaliteye ulaşamama gibi sorunlara yerel yönetimlerin eğitimin finansman sürecine dahil olmasıyla çözümlenebileceğini ifade ettikleri görülmüştür. 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 14. Maddesinde, okulların altyapı sorunlarının giderilmesi, bakım ve onarımının yapılması veya yaptırılması, her türlü araç-gereç ve malzeme ihtiyacının karşılanabilmesi, öğrencilere ve gençlere sportif faaliyetlerde gerekli bazı malzemelerin sağlanması konularında sorumlu oldukları ve ayrıca, belediyenin kendi il sınırları içindeki eğitim kurumlarının yine altyapı ihtiyaçlarının (yol, su elektrik. vs.) giderilmesi ve eğitim amaçlı projeler için İçişleri Bakanlığının onayı ile arsa tahsisı yapılabileceği konusuna değinilmiştir.

Sorunların çözüldüğü bir eğitim sürecinde eğitimin daha verimli hale geleceği şüphesizdir. Bu nedendir ki yerel yönetimler ile okul yönetimlerinin iş birliği halinde çalışması yaşanacak sorunların çözümü noktasında önemli olacağı söylenebilir. Dolayısıyla okul yöneticileri ve yerel yöneticiler birlikte hareket edebilmeli ve okul yöneticileri yerel yönetimlerin desteğinin nasıl sağlanacağı konusunda resmi prosedür ile ilgili üst yöneticiler tarafından bilgilendirilebilir. Turan vd. (2010) tarafından yapılan araştırma sonucuna göre okul müdürlerinin yerinden yönetim konusunda bilgi eksikliğinin olduğunu söylenebileceği ifade edilmiştir.

Okul yöneticilerinin, yerel yönetimlerin sürece ekonomik destek sağlamasıyla eğitimin çıktıları üzerindeki etkilerinin olumlu olacağını düşündükleri görülmüştür. Yerel yönetimlerin ekonomik desteği ile bu

olumlu etkiler arasında ile eğitim kalitesinin ve motivasyonun artacağını, hedeflere kolay ulaşılacağını, başarının artacağını, fırsat eşitliğinin oluşacağını, topluma faydalı bireyler yetişeceğini, verimim artacağını, öğrenci kalitesinin yükseleceğini ifade ettikleri görülmüştür. Güney (2010) yapmış olduğu araştırmasında yerel yönetimlerin eğitime katkılarının olumlu olacağını ortaya koymuştur. Ülkemizin gerek nüfusunun yüksek olması gerekse de coğrafi alan olarak geniş bir yer kaplamasından dolayı bölgeler arasında kimi zaman farklılıklar yaşanmaktadır. Bu noktada yerel yönetimlerin öğrenciler arasında fırsat eşitliğini sağlayabilmesi önemlidir.

Okulların bütçelerine bakıldığında merkezi yönetimden aldığı payın sorunların çözümünde yeterli miktarda olmadığı görülmektedir. Bu nedenle okullarda ortaya çıkan ihtiyaçların giderilmesi için okullar maddi ihtiyaçların teminin sağlamak, için kaynak arayışına girmektedir. Zoraloğlu, Şahin ve Fırat (2004) ve Yolcu'nun (2007) tarafından yapılan araştırmalarda da okulların ek bütçeye gereksinim duyduğu ortaya konulmuştur. Yolcu (2011) araştırmasında eğitimde yerleşme çalışmalarının önemli olduğuna vurgu yapmıştır. Uçar ve Uçar (2004) yaptıkları araştırmada yerel yönetimlerin eğitim sürecine dahil edilmesinin eğitimde finansman konusunda yaşanan sıkıntıları azaltacağını ortaya koymuştur.

Geçit(2008) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim faaliyetlerinin finansmanı hariç, MEB'in yapı ve işleyişinin aşırı merkeziyetçi bir yapıda olduğunu, eğitim-öğretim programlarının hazırlanması, kadrolu öğretmen ataması, taban ücret ve ek ders ücretlerinin belirlenmesinde, büyük onarımlar için ayrılan ödeneklerin dağıtımında diğer tüm yetkilerin taşra teşkilatlarına devredilmesi yönünde sonuçlar ortaya konulmuştur. Korkmaz (2010) tarafından yapılan araştırmada ise okul müdürlerinin, MEB merkez örgütünün yetkilerinin bir kısmının yerel örgütlere devredilmesi ve eğitimin yeniden yapılanması gerektiğini düşündükleri ortaya konulmuştur.

Yerel yönetimlerin eğitim ile ilgili çalışmalarına bakıldığında genelde halk eğitim ile doğrudan işbirliği halinde olduğu görülmekte ve olumlu etkisinin ancak yaygın eğitimde olduğu görülmektedir. Şükür (2012) yerel yönetimlerin eğitim faaliyetlerinin ekonomiye katkısını ortaya koymayı amaçladığı araştırmasında, yerel yönetimlerinin sosyal ve ekonomik gelişmeye önemli ölçüde katkı sağlayacağını ortaya koymuştur. Buna karşın örgün eğitime bakıldığında ise yerel yöneticilerin ve yönetimlerin katkısının asgari düzeyde kaldığı söylenebilir. Bu nedenle sonuçlardan yola çıkarak okul yöneticileri buldukları yerel yönetim birimleriyle ortaklaşa çalışma yapmaya özendirilebilir ve teşvik edilebilir.

KAYNAKÇA

- Atalay, S.(1995). Hem merkezi hem de yerel yönetim odaklı bir eğitim sistemi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 1(2), 211-219.
- Duman, A. (1998). Eğitimin Yerinden Yönetimi, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, Cilt 7, Sayı 2, s.83-84.
- Erdoğan, İ. (2003). *Çağdaş eğitim sistemleri*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Geçit, Y. (2008). *Eğitimde Yerinden Yönetim Yaklaşımı (Bursa İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı.
- Güney, S. (2010). *Yerel Yönetimlerin Eğitime Katkıları (Türkiye, Çanakkale Belediyesi İle Almanya, Osnabrueck Belediyesi Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı, Ankara.
- Kaynar, M.N. (2014). *Dezavantajlı Grupların Eğitim Sürecine Kazandırılmasında Yerel Yönetimlerin Katkısı*. İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Köksal, K. (1997). *Türkiye’de eğitim Hizmetlerinin Yerelleşmesi –Bir Model Önerisi-*. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Doktora Tezi. Ankara.
- Korkmaz, N. (2010). Ortaöğretim Kurumları Müdürlerinin Eğitimin Yerinden Yönetimine İlişkin Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Ankara.
- Kurt, T. (2006). Eğitim yönetimi de yerelleşme eğilimi. *Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(1) , 61-72.
- Naidoo, J., & Kong, P. (2003, December). Improving education management in the context of decentralization in Africa. Paper presented at the *Association for the Development of Education in Africa ADEA Biennial Meeting*.
- Ölmez, Y. ve Tonbul, Y. (2011). Eğitim Yönetiminin Yerelleşmesi Sürecinde Bir Uygulama: Eğitim Bölgeleri Danışma Kurulları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 153-179
- Saban, A. (2008). Okula İlişkin Metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 55, 459-496.
- Şahin, S. (2003). Okul Merkezli Yönetim Uygulamaları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 9(36), 582-605.
- Şişman, M ve Turan, S. (2003). Eğitimde demokratikleşme çabaları teorik çözümleme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 9 (34), 300-315.
- Şükür, C. (2012). *Yerel Yönetimlerin Eğitim Faaliyetlerinin Ekonomiye Katkısı: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi - (Ko-Mek Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi.

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı, Bilecik.

TODAİE (1992). Kamu Yönetimi Araştırma Projesi (KAYA). Ankara.

Taşçı, H. (2008). *Yerel Yöneticiler Ve Okul Yöneticilerinin Eğitimde Yerelleşmeye İlişkin Kendilerini Hazır Görme Durumları*. Yüksek lisans tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

Turan, S., Yücel, C., Karataş, E. Ve Demirhan, G. (2010). Okul Müdürlerinin Yerinden Yönetim Hakkındaki Görüşleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 1-18.

Türkoğlu, R. (2004). Eğitimde Yerelleşme Sorununa Kamu Yönetimi Temel Kanun Yasa Tasarısının Getirdiği Çözümler Konusunda Yerel Yöneticilerin Görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(8), 17.

TÜSİAD (1995). Yerel Yönetimler Sorunlar, Çözümler. İstanbul.

Uçar, R. ve Uçar, D.H. (2004). Japon Eğitim Sistemi Üzerine Bir İnceleme: Çeşitli Açılardan Türk Eğitim Sistemi İle Karşılaştırma. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Elektronik Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 17.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık

Yolcu, H. (2007). *Türkiye’de İlköğretim Finansmanının Değerlendirilmesi*. Doktora tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yolcu, H. (2011). Türkiye’de Eğitimde Yerelleşme ve Ailelerin Okul Yönetimine Katılımının Güçlendirilmesi: Değişen Ne?. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(3), 1229-1251.

Zoraloğlu, Y. R., Şahin, İ. ve Fırat, N. Ş. (2004). İlköğretim Okullarının Finansal Kaynak Bulmada Karşılaştıkları Güçlükler ve Bu Güçlüklerin Okula Etkileri. *Bilim Eğitim ve Toplum*, 2 (8), 4-17.